

Naturvernforbundet

Gjøvik, Toten og Land

Naturvernforbundet

Innlandet

Naturvernforbundet i Gjøvik, Toten og Land

v/ Paul Gerhard Lindviksmoen

gjovik@naturvernforbundet.no

Naturvernforbundet i Innlandet

v/ Ole Midthun

innlandet@naturvernforbundet.no

Gjøvik/Hamar, 15. oktober 2022

Norges vassdrags- og energidirektorat

Postboks 5091

Majorstuen

0301 OSLO

INNSPILL TIL MELDING OM ØYSTADMARKA SOLKRAFTVERK I SØNDRE LAND KOMMUNE – MED FORSLAG TIL KONSEKVENSTREDNINGSPROGRAM

Naturvernforbundet i Gjøvik, Toten og Land ønsker å komme med følgende innspill til melding fra Enegeia AS til NVE.

Vi har tidligere gitt positiv tilslutning til planene om et solkraftverk ved Seval skog i Gjøvik. Den gangen så vi det som positivt at en vinner erfaring med denne typen kombinasjon av energiproduksjon og landbruksvirksomhet. Når det nå legges fram planer om flere nye, store solkraftverk, mer eller mindre over samme konsept, finner vi grunn til å komme med noen spørsmål og forbehold på et overordnet plan:

Klimaregnskap og bærekraft, solkraft generelt

Det har lenge vært en utbredt oppfatning at energiproduksjon ved hjelp av solceller er en særdeles miljøvennlig form. Energimengden fra sola er «utømmelig» og ved hjelp av solceller kan vi høste den praktisk talt uten negative konsekvenser, *etter at anleggene er etablert*. Så er spørsmålet hvordan miljø- og klimaregnskapet ser når en tar produksjonsfasen i betraktning. I foreliggende melding viser Enegeia til beregninger fra Fraunhofer ISE som viser at energiregnskapet blir positivt etter ca. et års drift. Dette er svært bra. Men spørsmålet om klima og bærekraft omfatter mer enn bare energi. Blant annet omfatter det materialutvinning, produksjonsprosesser og utslipp av klimagasser. (Det har f.eks. tidligere vært hevdet at produksjon av solceller medfører et ikke ubetydelig utslipp av fluorforbindelser med ekstremt høy klimaeffekt.) Det omfatter også temaer som leverandørenes etiske standard, arbeidsforhold mv. Vi ville gjerne sett at Enegeias melding også hadde inneholdt en gjennomgang av disse spørsmålene.

Klimaregnskap for det foreslåtte anlegget

Det framgår av meldingen at planene for Øystadmarka innebærer nedhugging av betydelige mengder skog av ulik bonitet, samt omfattende bearbeiding av grunnen, med både fjerning og pålegging av topplaget, planering, fjerning av stubber og nedgraving av stein. Her ser vi igjen behovet for et mer omfattende klimaregnskap. Hvor store utslipp av drivhusgasser vil anleggsfasen representere i

forhold til det en «sparer» av fossile utslipp, og hvor stort tap av «CO₂-renseeffekt» representerer den varige fjerningen av skog? Disse spørsmålene mener vi krever et mer fyllestgjørende svar enn det som er antydning i meldinga, før en kan ta stilling til utbygging av solkraft i større skala.

I meldinga viser Energeia til at natureng ifølge Norsk institutt for naturforskning skal lagre mer CO₂ årlig enn skog. Men hvis enga beites ned av sau, er dette neppe relevant, da enga i så fall ikke vil lagre CO₂ men tvert imot vil bli råstoff for produksjon av metan gjennom sauenes fordøyelsessystem.

Behovet for innmarksbeite for sau

Kombinasjonsbruk mellom energiproduksjon og innmarksbeite for sau eller storfe høres ut som et «columbi egg». Ettersom antallet av planlagte solkraftverk av denne typen stiger, ser vi imidlertid et behov for klargjøring av hvor mye innmarksbeite det reelt sett er behov for i den aktuelle regionen. I den politiske diskusjonen er jo nettopp argumentet for et utstrakt sauehold at en med det utnytter et ellers ikke nyttbart *utmarksbeite*. Og siden utnytting av utmarksbeite ofte framholdes som en av få muligheter for lønnsomt jordbruk i mer marginale områder, bør en kanskje vurdere om utstrakt sauehold på *innmark* i Gjøvik-regionen, som generelt er heldig stilt i landbrukssammenheng, ikke fort kan bli til fortregning for sauehold der det er færre muligheter for å drive lønnsomt jordbruk. Et annet moment er at beiting er viktig for å holde vegetasjonen nede i utmarka, og at overføring av beiting til slike anlegg kan ha motsatt effekt.

Behov for overordnet plan

Så litt om hvordan og i hvilken rekkefølge planene om nye solkraftverk legges fram. Vi går ut fra at forslagsstillerne har en oversikt og en overordnet plan for sin virksomhet, men den er ikke umiddelbart synlig for publikum. Vi opplever at planene kommer «dryssende» over oss uten at vi ser en helhet, og spørsmålet reiser seg derfor: Hvor mange, og hvor store, solkraftverk kan vi se for oss at det vil bli i vårt distrikt? Eller, sagt på en annen måte: Hvor mye skog og utmark er det tanker om at skal dyrkes opp og omgjøres til energiproduksjon? Når det gjelder infrastruktur og annen samfunnsrelatert utbygging, forventer vi at myndigheter på ulike nivåer har en klar formening om hvordan det skal utvikle seg. Så synes ikke å være tilfelle når det gjelder utbygging av solkraft i vårt distrikt, og heller ikke i landet for øvrig. Vi savner med andre ord en plan – ikke bare fra utbyggernes side, men også fra myndighetene – for hvordan den framtidige utviklingen skal bli.

Biologisk mangfold, myrområder, jakt og friluftsliv etc.

Vi har som vanlig betenkeligheter når det gjelder biologisk mangfold, nedbygging av myr, vann og andre verdifulle biotoper, samt menneskers tilgang til friluftsliv og utfoldelse i naturlige omgivelser. Imidlertid ser vi at meldingen inneholder forslag til et ganske omfattende utredningsprogram for disse interessene. Vi forutsetter at dette utredningsprogrammet blir fulgt opp på en grundig og etterrettelig måte, slik at alle slike konsekvenser kommer for dagen, og vil bli tatt behørig hensyn til i den neste omgangen, som vil være en eventuell konsesjonsbehandling.

Med hilsen

Naturvernforbundet i Gjøvik, Toten og Land
v/ leder Paul Gerhard Lindviksmoen

Naturvernforbundet i Innlandet
v/ leder Ole Midthun